

LA BARRETINA

SETMANARI HUMORÍSTICH, POPULAR Y CATALÁ DE BONA MENA
DESLLIGAT DE TOT PARTIT POLÍTICH
SORTIRÁ CADA DIVENDRES

Se trobará en tots los kioscos de la Rambla y demás llocs de venda de periódichs
Encàrrechs y correspondencia: Carrer de Barbará, n.º 16 bis, entressol porta 1.ª
Número solt, 5 céntims. - Suscripció per un any, 3 pessetas.

SUMARI: Text: Protesta.—De tot arreu, per Rata-pinyada.—Histórich, (poesia) per A. T. A.—Moscas d' ase.—Epigramátich, (poesia) per L. Abecedari.—Telefonadas: Conferencias telefónicas, per Raquitich, Avisos útils, per Kili piki kassurraski.—Desengany, (poesia) per A. T. A.—Corpus.—Exposició de Bellas Arts, per Xarraire.—Lo Sant Crist de Piera, per A. Tous y Masans.—A la vora del foch.—Trenca-closcas.—Correspondencia.

POLÍTICA MADRILENYA

—Treballeu, ruchs, que pera nostras disbauxas necessitem molts quartos.

GRAN PREMI

1.000,000 PTAS.

al que inventi un sistema de **GENERALS** que no puguin dimitir.

Aquest concurs queda obert fins á la vigilia del acabament de la guerra de Cuba á las 7 de la tarde.

PROTESTA

Lo poble ha rebut un nou insult. La llengua catalana, que es la llengua del poble, no mereix cap consideració dels que governan; ha estat proscribida del servey de teléfonos, com ja ho está del de telégrafos, y mentres los estrangers, los que á Espanya hi viuen no mes per explotarla, poden usar son propi idioma, los catalans, pagesos y obrers, que portan sobre sas espatllas tot lo pes de las desgracias de Espanya y pagan ab rius de sanch las disbauxas de la política castellana, aquestos se vehuen privats de parlarhi ab l' únich idioma que saben, y s'els forsa á váldres de una llengua que ignoran, d'una llengua que avorreixen, perquè es lo llenguatge de totas sas penas y calamitats, lo idioma de sos explotadors, dels que 'ls prenen los fruyts de sas cullitas y els imposan apremis y els embargan sos bens y s' en enduhen sos fills cap á la guerra, que han fet neixer ab sos abusos y han fet creixer ab sos deserts.

LA BARRETINA protesta d'aquesta nova iniquitat en nom del poble, d'aqueix poble del qual no 's recordan mes que pera vexarlo y humillarlo.

DE TOT ARREÚ

Es escriuen desde Igualada que lo diluns 25 de Maig, se celebrá ab gran festas y molt entusiasme, com cada any, lo 78 aniversari del gloriós fet d'armas realisat en las rocas del Bruch pels catalans, que sols y portats del esperit d'independencia propi de nostra raça, derrotaren als francesos invasors.

La festa fou religiosa, fentse una professó concurrendíssima, portant en triomf lo Sant-Crist, á qui es dedican tots los honors en tal diada.

Tarragona ha recordat ab molta pietat cristiana, la mort de son anyorat fill en Joseph Ixart. Nosaltres, al recordar sa cristiana mort, que edificá á tots los que 'l voltaven, nos sentim commoguts y 'ns unim de tot cor á la manifestació de dol del poble tarragoní, y preguem á Deu que premihi las virtuts del qui fou gran literat y entusiasta de nostres lletres.

Nos fan saber desde Berga la mort del jove poeta bergadà, Mossen Pere Font, Pbre., qui lo día 16 de Maig entregá la seva ánima á Deu, després d'una penosa enfermetat que sufrí ab molt santa y exemplar resignació. Era un capellá sant y plé de entusiasme pel renaxement de Catalunya; moltas vegadas habia colabarat en nostre setmanari, propaganthi las bones y regeneradoras ideas cristianas.

Preguem á nostres llegidors que 's recordin d'ell per encomanarlo á Deu, á qui demaném coroni lo zel de nostre estimat amic y reverent sacerdot.

Ja hem parlat altres vegadas de Roma d'en Zola, mes creyem que nostres lectors nos sentirán grat de que 'ls fem coneixer lo acabament d'un extens y magistral article que á criticarlo dedica en René Doumic en la *Revue de deux mondes*, revista que no es gens sospitosa de catolicisme. Diu aixís: «Crech no haverne exagerat gens.... Lo valor de las obras d'en Zola es un valor exclusivament comercial... Aquest punt de vista ho explica tot. Estém en un sigle que mes que de progressos científichs es de aplicacions á la industria. No passa ara com á la Edad Mitja en que l'artista acabava tranquilament son *chef d'oeuvre* únich; som al sigle dinou, ab máquinas que fan inútil la ma d'obra, y omplen á vessar los mercats ab sos productes. Se compren aixís la abundancia de las produccions de l'autor y son éxit popular... A dir veritat la qüestió d'art no 's planteja tan sols, y la literatura no hi entra per res en lo negoci. Un

llibre d'en Zola es á la literatura lo que la cromolitografía á la pintura, las cases á preu fet á la arquitectura, una estatua del carrer de San Sulpici al marbre d'un escultor, un bronzo de quincalleria á una obra d'art. Es la novela á canas, lo folletí á kilómetres.

La introducció del naturalisme en la novela ha estat la derrota del art substituït per la fabricació industrial».

A Paris está celebrantse una gran assamblea, dels *circols católics obrers*. Cada any s'aplegan á fi de tractar qüestions de gran importancia y de cambiar impresions, com ara 's diu. Entre las obras católicas fetas conexas aquest any, es notable, per sa originalitat, la de *la moralitat en los carrers* fundada á Lyon. Es un comité de trescentas personas, la majoria de la classe treballadora, qui 's proposan fer desaparèixer los cartells, anuncis, láminas, en una paraula, tota exhibició immoral que es posi en las parets, quioscos ó en qualsevolga lloch públich.

Per lograr son fi 's val de tots los medis possibles dintre la prudencia cristiana.

Los resultats que ha donat fins ara son admirables y fa creure que axó farà que 's propagui per tot.

Aquí á Barcelona una associació d'aquesta mena tindria molt que fer y seria molt profitosa. Tot lo día s'hauria d'anar ab lo pot y 'l pinzell per aquexos carrers, que están plens de porquerias pornográficas.

Telegramas de Moscou anuncian una espantosa desgracia. Mentres se celebrava la festa popular de la coronació del emperador en lo camp de Kodinsky, hi hagut tal dessordre ab motiu de repartirse menjar y begudas, que molta gent han quedat ofegats y axafats per la multitud. Lo numero de morts y ferits de que 's te noticia fins ara es de 2 700. La major part eran pobres pagesos, vinguts dels poblets vehins.

Deu se compadexi dels pobres russos.

Hem rebut un exemplar d'uns goigs compostos pels catalans, en l'horrorós siti de Barcelona de 1813, editats novament per en Joan Batlle, amo de la llibreria «L' Arxiu».

Li donem las gracias y 'ns agrada molt que reimpremi y propagui aytals documents, que provan l'amor á Deu y á la Patria que tenian nostres passats.

RATA-PINYADA.

HISTÓRICH

Un *masó* dels mes granats que n'es molt rich propietari escriu á un brut setmari contra 'ls llanuts atrassats, per dar gust als esquilats.

Y á un católich de debó ell te per procuradó de los sevas propietats, puig no fá guardar per gats, ni la llonsa, ni 'l sarró.

A. T. A.

MOSCAS D' ASE

Un castellá, sobre tot un castellá de Madrit, es una persona sempre divertida.

Un madrileny polítich, empleat de ministeri, es un animal curiosíssim, digne de figurar en una collecció de figuras de cera de fora Espanya; que aquí es un dels exemplars mes abundans de la fauna, una bestiola que 's trova mes sovint que las moscas y las panerolas y xinxes en las casas de fusta y gixots de la vila y corte del *oso* y del *maestro*.

Es una mena de policia ab mes lletra menuda, un municipal savi, un Sánchez, un Gutiérrez, un Gómez estirat, tot d'una sola pesa.

Quant lo madrileny y lo polítich es autentic, es de debó, es de confiansa, sab moltas cosas de Madrit en dintre y cap de Madrit en fora. Es com un burro ab ulleras que hi veu no mes per davant ab los ulls baixos per veurehi no mes á quatre passas.

Per un senyó axís tot Espanya es una ampliació de Madrit, es una Porta del Sol mes gran, lo mar es el *Grande* del Retiro, los barcos son la escuadra ab mariners d'aigua dolca ab que las criaturas de Madrit passejan; un pagés es un xullo, un treballador catalá com un llauner actiu, com un manobre accelerat madrileny.

Pel mon tothom parla castellá, desde el *ardiente al helado polo* y en castellá segons ells hi parla la Santísima Trinitat, los ángels y 'ls sans; en castellá hi parlá Adan y Eva; Cain y Abel; Nabu-

codonosor, Cessar y Pompeyo y fins Atila en siti de Girona. Lo San Pare no hi parla, pero en la en llatí acastellanat, aprobat per la acadèmia aquella que *limpia*... botas.

Un polítich axis, arribat á director de correus y telégrafos averigua un día que á Catalunya no s'entien en catalá y... ¿cómo se entiende?—Giménez escriba V.—y dicta una circular, una real orden pera que tot lo mon parli *municipal cervantesco*. ¿Com s'entén axó de telefonar en catalá? Que prohibido el catalán al istil dels colegis cursis.

Lo que ha escrit la burrada de la circular 'ns te entusiasmat als catalans partidaris de la Unitat Nacional (que tanta sangre nos cuesta), mes de axó es marqués y duch italiá; es un *macarroni*, una mena de santi di guixi, empelat de Sánchez. Una mena de senyor d'aquets que aquí corren, que fan d'investigador, venen cedint y devagadas son secretaris dels ajuntaments.

Nosaltres obrim una suscripció pera regalar una *planja* per l'istil de la que 'ls mansos de ex-majoria sagastina van regalar á en Sagasta. Sino que la nostra será de cartó.

SILUETA

Fa com Brahama que es un burro y tres mil á la vegada: al divendres es una cosa, al dissabte una altre, lo diumenge una altre. Axó cada setmana.

Contant per anys ya no es tres sino que com BRAHAMA es totas las cosas.

Pero sempre *brama*, sempre ha bramats y bramará fins que 'ls grams se li acabin.

Ho ha sigut tot, te una amplitud d'ideas, una tolerancia intel·lectual enciclopédica que admet totas las maneres de pensar.

Pero unas després de las altres.

La historia de son pensament fora l'Historia de las ideas de menor cuantia.

¡Lo que ell ha sigut!... ¡lo que será!

Ha estat *El eco de las almas del purgatorio*, his-

toriador de sants, menjat capellans monjas, ha sigut poeta (diguemho axis), ha sigut *floralesch*, *naixenso*... y are *cervantesco* casula, castellá y castellá á la *gilda municipal*.

Ha sigut monaquich, ha sigut pesibilibista, ha sigut de tot, ho es tot en lo temps y en lo espay.

Pero con ser tot con ser tanto por el pasado y por su presente bajó de las alturas hasta convertirse en concejal, en regidor.

dor eunero..... per obra y gracia del altre Brahama.... que maneja las cireras y las urnas electorals.

Com diria en Coria.

Su personalidad altamente simpática es una fusión de todas las ideas, de todos los pensamientos, el pasado fusionado con el presente, la derecha fusionada con la izquierda, el zenit fusionado con el nadir, el norte con el sur, el este con el oeste es la íntima y *ascética* unión en que germinan las fecundas iniciativas y los elevados y altísimos prestigios que se extienden por el orbe por el piroo.

Bernat Bernat, endevina qui t'ha tocat.

EPIGRAMÁTICH

La política no 'm xoca y no obstant *polítich* soch, unicament que no cobre, com alguns, del pressupost. Tampoch soch d'aquells polítichs que 'n diuen de carreró, que pels cafés y tabernas voldrian arreglar 'l mon; ni tampoch soch d'aquells altres que per un trós de *torró*, giravoltan com un mico, y ballan igual qu'un os; no soch, ni ganas de serho, de la present situació, ni tampoch de la *pasada*, ni de 'ls que vinguin tampoch, perquè tot es una farsa, y estich ab la convenció que detrás las cessantias patria molta *tós*. Mes ara vostés tal volta voldrán essen sabedors

d' a quin partit parteneixo,
o be de 'l bando que soch...
Escoltin á cau d' orella
que 's ho diré poch á poch.
Soch fill polítich del sogre.
¿M' entenen? Entesos donchs...

L. ABACEDARI

TELEFONADAS

Conferencias telefónicas

—Ave María Puríssima.
—¿Qué quiere?
—No es aquí allá ahont facturan la veu cap á Lleyda?
—Aquí no se factura nada.
—Si m' han dit que axó era la estació que feya arribar la veu á Lleyda.
—Querrá V. decir la estación telefónica.
—Una cosa semblant, crech que 'n diuen. Pero com que un hom no s' en enrecorda d' aquets mots tan enravessats.
—Y bien, qué quiere V?
—Oh! axó Vds. ho dirán que m' han enviat á buscar.
—Trae V. algún papel?
—De paper si que me n' han donat un á la fonda. Per axó he vingut. Mes com jo no sé de lletra aquell baylet del menjador m' ha dit que deya... que vingués, vaja, que aquí 'ns demanavan, puix tenia que parlar ab lo Tano que es á Lleyda. ¿Ja 'ns entendrem?
—Ah! ya sé, es V. el de la conferencia; entreu, entreu, buen hombre.
—Escolti, be ho deurán facturar á gran velocitat, puix jo tinch molta feyna y no 'm puch entretener gayre. Ep, estengui lo taló, que per lo que á mí fa que paguin á la estació d' arribada.
—Bueno, hombre, bueno, tot se arreglará. Po-seuxos aquí que va á comensar.
—¿Axó 'm tinch de posar á les aures? Ay, ay, no tinch pas galteras per anar gurnit d' esta manera.
—Ahora escuche V. lo que le dicen de Lérida y conteste, pues la conversación ya va á empezar.
—Ola Tano, renoy y qué clar te sento, sembra que 't tinga al costat.
—No interrumpa V. señor, que difícilmente podrán entenderse.
—Ah, sí, digas á la Tuyas que sí vol...
—Alto.
—¿Qué vol dir axó? no si fiqui, home, en la conversación.
—Es que V. está faltando al reglamento.
—Y per qué ho diu axó? Te de saber que la Tuya es la meya dona, la mare d' en Tano ab qui jo enraho; ho sent? Vaja, si parlar un pare ab un fill de la seva mare es faltar...
—No hombre, no, V. no me entiende.
—V. no 'm den haber entés, ho sent?
—Es que V. habla en catalán y la ley lo prohíbe.
—Que es contrabando parlar en catalá?
—No es el lenguaje oficial.
—Y doncas com ho faré jo que no en sé d' altre?
—Arréglese V. como quiera. Hable V. en ruso, francés, inglés, italiano, pero no en catalán.
—Es á dir que 'l macarroni passa, pero lo catalá no.
—¿Quien manda, manda.
—Y si parlo castellá de municipal, qué passará?
—V. hable castellano aunque sea de burot.
—Bueno, donchs, alante, somi.
—Puede V. continuar.
—Tano, que ja has fetó petar la dormida. Escuelta, duencas... Qué disas... No 'm so tornadu gallegu.
—En gallego tampoco puede V. hablar.
—Redumoni, sembra una mosca saballonera.
—¿Que també son borts los gallegos?
—Ya pasa de la hora. Queda suspendida la conferencia.
—Es á dir que ls catalans no més som bons pera pagar. Si no tinguessim tants diputats cusasros á Lleyda ja ho sentirian los de Madrid. Reyra de net, aquesta sí que mela pagarán; ara sempre pagaré la contribució ab pessetas que parlin castellá. Sembla mentida! Pot ser si que quan las donas s' enfadin los darán lo divorci per alló de que varen donar lo sí en catalá.
—Jo al arribar á casa crido al poble y farém una exposició al Govern pera que declari nula la elecció del nostre diputat, puix porta la acta bruta, ja que 'n lo poble de Tornabarreta estengueren les actas en catalá. Y després encare dirán si 'ls catalans no volen ser espanyols. Dítxosa unitat nacional!

RAQUITICH.

—Home veurá, segóns sembra vostés dehuen saber molts llenguas, jo no sé tant, pero si la seva máquina parla clar, ja m' entenderá en Quicu.
—Es que no puede hablar catalán ni quiero que lo hable.
—Si es que te d' escoltarme m' en torno, qu' es asunto reservat: figuris que 's tracta del prometaje de la Marieta....

—¿En qué idioma tendrán la conferencia?
—En francés.
—Somi: Vench cent catres no pas cars
—¿Qué sont franchs?
—No mes á sis sous.
—Son per mí.

—Voldria dir quatre paraulas á n' en Geroni, pro no sé parlar castellá.
—Hable extranjero.
—Vol fe l' favor de darme cinch porrons de mistela?

Avisos útiles

Ara que 'l govern no permet tenir conferencias telefónicas en catalá, la BARRETINA 's creu obligada á dar alguns consells als que, no sabent lo castellá, vulgan servirse del teléfono:

1. Fer poders, per parlar, á algún empleado cesante.
2. Comprar una cartilla molt instructiva que 's publicá pera us dels municipals quant tingueren de aprender lo francés ab motiu de la Exposició Universal.
3. Practicar l' idioma ab algún esmolet.
4. Pendre criada castellana.
5. Tancar los vocals, las dents..... la porta de la escaleta y 'l calaix dels diners.
6. Portar pantalons blancs, jipijapa, cadena d' or y anells, ser moreno y parlar americanu.
7. Anar á trovar á la persona ab qdi vulga enraho y dirli las cosas aprop.
8. Parlar alemany, que tampoch deu saberlo l' empleat que t' escuchi.
9. Gastar en carmel los peia la canalla lo que 't costaria 'l teléfono.
10. Apendre 'l só dels testos trencats

KILI PIKI KASSURRASKI.

DESENGANY

No fa molt que jo tenia amorosos ilusions y ardents aspiracions que alcansar prompte volia perque 'l mon me va di un dia:
—Tot son glorias, may patir,— y corrent d' aquí y d' allí veyá devant meu la vida; mes avuy veig consumida la vida detras de mí.

A. T. A.

CORPUS (1)

UVTEU, nens, enlestiu que van á tocar las duas: Manelet, qué fás que no acabas? mira que no veurás los gegants. Mariagna, sebetot tent compte, no 'ls dexis anar de la má que no 's perdin.
—Com vol que 'ls agafi tots quatre ¿s pensa que son lligalls de pollastres?
—Sempre butzinejas. Donchs que no s' apartin del teu costat; vegila al Eduardo y al Ramon y en Fino y 'l Manelet: aqueixs dos entremaliats.
—Sí, á tots d' un cop. Ja ho sap vosté que no 'n fan cas de mí. ¿Sentiu lo que ha dit la mamá?
—Lo qui no cregui á la Mariagna... Mariagna, tornal desseguida á casa.
—¿Y nosaltres que creyem, també?
—Calla, tu, doctor llémna. ¿Sents, Mariagna? Esperen: vina, tu, baldragas, mira com vas, tot te cau. ¡Y aquesta taca com te l' has feta?
—Ja hi era.
—¿Mira, mosca balva! ¿a t' ho donaré. Acostat, Eduardo.
—No hi sarém á temps, senyora.
—Si sembra un beco. Acostat te dich, Eduardo, cara bruta.
—¡Ay, ay, 'l nas!

(1) Aquest quadret lo travém d' un dels llibres del celebrat escriptor en EMILI VILANOVA.

—Te 'l tinch de arrencar. Aquestas criaturas afrontan Aneu, ranxeros, ¿Ja teniu mocador? No correu. Mariagna, 'l qui no 't cregui digamho en tornant que no hi anirá mes.
—Mamá aqueix me moteja.
—¿Qué t' ha dit?
—Xanxo pancha.
—¡Si t' hi vinch, arneta, esca del pecat!

¡Quina alegría, quin saltar al voltant de la Mariagna encara no 'ns veyam fora de casa! La mamá: desde 'l balcó fent senyas, perque no gosava cridar, nos encomanava que 'ns estessim quiets.
La plassa de Sant Jaume estava tant plena de gent que 'l sol no podia arribar á terra; per entremitj dels grupos, entre la bellugadissa de las criaturas s' hi enquibia del millor modo, matisant, ab clapas brillantas que feyan cloure 'ls ulls, los vestits blancs, los barrets de palla guarnits de cintas y las cupúlas de las sombrillas que bellugavan escampadas per tot arreu. Hermosejava l' espectacle un cel blau, llis y tant transparent, que qual-sevol que s' hagués ensopegat á tenir la vista molt fina potser haguera pogut veure la gloria; y 's sentia flaire d' estiu, olor de flors tendres y de la ginesta que s' anava acostant.

Ni una alé d' aire embrassava l' espay; no més los falsiots crehuavan la plassa, ran dels terrats, xiulant ab frisansa com si també s' impacientesin per veure en qué la donaria aquell cop de gent, aquells crits y aquella bullicia.

Per tot se sentian riallas y animadas exclamacions de la gent petita, tothom estava alegre, ab alegría de bon esser, de la que 's riu ab los ulls, ab la boca y ab lo cor. Fins los grans estavan contents y enflavan á Sant Cristofol Nano á las criaturas y ells s' alsavan de puntetas per ser més alts y veure millor que 'ls altres quan sortissen los gegants.

Tocan las batalladas de las duas y las de la oració que rompen plegadas; trontollan las reixas de Casa la Ciutat y s' obran pausadament. Al fons s' hi veu lo gegant, grave, enciriat ab sos ulls terrorífichs, fixos, clavats que no se sab ahont guaytan ni aquí amenassan. La quitxalla 'l saluda ab remors de respecte y 'l contempla embadalida. Las trampas, lo flaviol y 'l tamborino afinan la marxa; lo gegant avansa magestuosament voltat dels camálchs que alsan los brassos y caminan enrera per ampararli las caygudas, y encara no 's ven fora de casa 's posa á ballar ¡tan sério que sembra! millor que un letxuguino.

Apareix luego la gegantesa que acaba de surtir de las mans de las camaristas y perruquers feta una primavera, hermosa, galana, plena de flors y de joyas; vestida al punt més riguros de la última moda y no 's mira á ningú y mitj riu á tothom. Arrenca ab uns quants giravols bufons que ni cansan la terra, ensenya 'l peuhet com una lleminadura y fa reverencias al seu marit. Al véurela ja no crida la mainada sola, los grans y tot l' ajudan y las fadrinas, y en aquest concert d' alegransas y satisfaccions, refila 'l flaviol, las trampas baten més fort, redobla 'l tamborino y balla tota la comitiva; gegant y gegantesa y 'ls camálchs, que ab la escusa d' obsequiar á la parella hi endressan algun punts de bolero voleyant las barretinas vermellas, donántloshi aire y dihéntloshi falaguerias molt escayentas y primorosas.

EXPOSICIÓ DE BELLAS ARTS

PERQUÉ no digan qu' els barretinayres son gentllanuda, també anirém com los demés á tafanejar pel Palau de Bellas Arts ficantni culterada y retallant ab las estisoras ben esmoladas.

Entrém primer de tot á n' aquell saló tan gran del mitx empaperat de tots colors y adornat de tots los estils coneguts y per conexer; es la secció d' escultura: de prompte fereix la vista una colossal figura arrabassant una paleta de terra, es d' en Buché, escultor francés; es un trevall valent, complet y que s' imposa, y ha també una Susana d' en Barrau, també francés, tot ho es menos una susana, empró es un trevall d' una veritat gran; un grupet d' una dona pobre ab lo seu fillet arrupit al costat ab lo capet á la falda, es una obra plena de sentiment, ben agrupada y molt ben feta; l' autor es belga y 's diu Charlier; dos bronzets estatuetas ecuestres d' en Mercié, son també de molt de merit y dignas d' adquirirse per qui tinga tan bon gust com diners; un bustet molt maco de 'n Blay honra l' art catalá; un nuet molt nuet d' en Reynés, es fet ab conciencia y encertat á fragments; dos figuras decorativas d' en Benlliure precedidas de molta fama; francament, las trovem molt fluxas; lo demés dels d' aquí ho tro-

ven poch ó gens formal, sens tindre cap ó casi cap de las condicions que pertanyen á la escultura.

Als costats de la sala que hem descrit hi ha mostres d'industrias artísticas: treballs de fundició d'en Masriera, ben trets, decoracions é imitacions de l'Oliva, fetas com ell sap, que 's prou dir; mobles d'en Riera y Busquets que valen baix tots conceptes, etc., etc.

Enranyant, després d'haberhi pujat, s'enten, á las salas de pintura, s'hi nota de moment mes criteri de selecció per part del Jurat d'admissió, si be que hi han alguns adfecis, que si no sabessem que entraren de matute, y lo que 's mes trist, ab pressió de qui mes obligat ve á la justicia, mereixeria una forta reprimenda per no habert fet l'escobrada mes ferma.

Lo saló de la Reyna Regent es lo que 'm podríam dir del Estat y realment allí hi ha lo aparatós y dolent ab la honrosa escepció del quadro d'en Simonet que te cert merit y lo rey del quadro d'en Santamaria.

Pasem á la sala 1.ª y aturem nos un xich devant del quadro d'en Coll que te trossos ben trets, si be que sens interes total; los paysatges d'en Domenge y Vive, son recomenables y... avant cap á la sala 2.^a

Una vista de Notre Dame de Paris d'en Rusiñol, te sentiment; lo quadro d'en Llimona «Tornant del tros», nos ensenya que si 'ls pagesos d'are fossen com cent anys enrera, Catalunya fora altre que no es seguint lo camí de campanas, tramontanas y altres putinerias.

L'idili del Graner fet ab la sua facilitat acostumada; l'hermós paisatge d'en Galvey y 'l quadro d'en Casas, ben pintats com tots los seus, fan passar una agradable estona, y entrem á la sala 3.ª Lo paisatge d'en Meyfren es d'empenta; un altre de l'Urgell molt ben sentit y unas manolas d'en Zuluaga merexen tots plegats bona barretada.

Sala 4.ª En Mas la presideix y be; en Vancells hi te un paysatge de cloterades de S. Llorens de Munt, qui está de primera; en Grané un efecte de llum artificial fet com sempre, y 'n Baixeres un mariner y una palangrera molt aixaridets, ab un fondo salau; en Felix Mestres un «Cap al tart» bonich.

Sala 5.ª President, en Francisco Masriera; Vicepresident, Baldomero Galofre; Vocals, Villegas, Echena y Galófre Oller; Segretari, Garnelo.

Sala 6.ª Dos nuets bonichs de color y un quadret de primavera d'en Brull, son en lloch preferent; un quadro d'en Bilbao, gran barretada, que está molt be; en Guinea, en Tamburini y en Felíu, també son guapos.

Sala 7.ª (a) del Safrá. Un quadro d'en Barrau qu' es llástima no siga mes xich; aquest mestre quant pinta gran no li escau; en Mir te talent, y los demás veurém com acabant; temo que malament.

Sala 8.ª Dibuxos, aquarelas, pastells y cartells l'omplan.

Los cartells d'en Riquer merexen tindre molts germans, ab conta de relliscar; en Tomás te talent; en Tapiró broda molt be, y prou d'Espanya.

Sala 9.ª Secció estranjera: Aquells soldats d'en Rubaud, son lo mes ben pintat y dibuxat de tota la Exposició, la marina d'en Bastels fa venir ganas de pendre banys ab la calor que s' ha girat, las d'en Mesdael de primera; una fantasia de l'Estach, també 'ns ha agradat, en del L'Occa es senyor que 'n sap encare que un xich amaneirat, y... bona nit tingan, que estich cansat y vos tés mes que jo.

XARRAIRE.

LO SANT CRIST DE PIERA

TRADICIÓ

AL volta haureu sentit anomenar mes d'una volta la milagrosa Imatge que tots los pierenchs aymém y á la qual tots conexém per «lo nostre Sant Crist».

Tots sabém que la falta d'aygüa ha posat á Catalunya en un estrém apurat y molts dels que abir miravan tan sols á terra han tingut de girar la vista al cel com á darrer recurs.

Si, al cel s' han girat totes las miradas y lo poble de Piera, á semblança d'altres ha tret en processó á la gloriosa Imatge.

No vos contaré pas fil per fil las cerimonies d'eixas pregaries, que dexarán viu recort á tots los pobles comarcans no menys que á Piera, puix seria cosa de moltes planes.

Allá vinguéren professors de molts dels pobles feudataris de Piera, ajuntaments de tota la rodalia y dijutats del districte.

La tarde del diumenge la plassa de la vila presentava un aspecte imponent: en primer lloch l'

altar improvisat ahon descansava la Imatge voltada de divuyt rectors vestits de blancas albas que 'l portavan alternanse de sis en sis; la plassa plena de gom á gom per mes de sis mil personas destacansi infinitat de creus, ganfarons y banderas de germandats, tots los balcones lluhint hermosos damasos y en según terme lo pulpít que devía ocupar lo Pare Goberna. Eix sabi orador ab aquella desenvoltura que li es propia feu un hermós sermó que tan de bó hagués entrat dins de l'ánima de quants l' escoltaren.

**

Diu la tradició que fa molts anys la comarca passava una misseria d'aquellas may vistes á causa de la falta d'aygües.

Un día, 's presenta al poble un pelegrí que anava captant de casa en casa un bocí de pá per l'amor de Deu. La miseria era tan grossa que 'l pobre pelegrí poca cosa recullia. Arriba per fi á la casa mes pobre del poble.

—Deu gracias.

—A Deu sigan dades.

—Bona dona, ¿me fariáho una caritat per l'amor de Deu?

—Ell vos empare.

—Ni un bocinet de pá?

—¿Pa? días ha que no n'entra ni una molla á casa.

—Voleu dir que no 'n tenui gens á la pastera?

—Pobre home! 's veu que sou de lluny y no sabeu la nostre miseria.

—Sí, soch de molt lluny..... pró 'm'sembla que la vostre pastera fa cara de pá pastat d'avuy.

—Tan debó fos vritat, tot un vos ne donaría.

—Qui sab, Mare de Deu: no podría omplirvosla Nostre Senyor?...

Las estranyes paraulas del pobre la regiraren tota y sorpresa d'estranya emoció correngué á la pastera l' obrí y.... ¡oh Deu de cels y terra!... la troba tota plena d' un pá mes ros qu' un fil d' or. Correngué á fora.... lo pobre ja no hi era, en son lloch hi había un ángel, y la dona flecta jonolls en terra mentres l' ángel li parla d' eixa manera:

—Bona dona (1), recordeuse sempre que Deu es bondadós y misericordiós. En nom seu vos ho mano, aneu al convent y darrera la porta hi trobareu un Sant Crist tapat per teranyines, aviseu al senyor Rector y demás y que 'l portin per tota la vila en processó. Lo bon Deu vos donará la desitjada pluja...

Las paraulas del ángel 's cumpliren; la pluja vingué ab abundó.

Tal es la tradició d'aqueix Sant Crist qu' avuy 's venera en lo camaril de l' altar del Sant Sagrament.

A TOUS Y MASANS

A LA VORA DEL FOCH

—¿Per qué no heu anat al enterro del vehí vostre, Pau?

—Molt senzill: perque estich convenut que ell tampoch anirá al meu.

A. T. A.

Llissó d' Historia.

—¿Ahont se trobava 'l célebre emperador Napoleó, després de haverse post lo sol lo día 14 d' Octubre de 1808?

—A la sombra.

—¿Qué es lo que posém sobre d' una taula, lo partim per la meytat, y no 'ns ho menjém?

—Un joch de cartas.

Un borrarxo, volía passar per un carreró sense sortida, creyent qu' era un carrer obert.

Al arribar al cap de vall y topant ab la paret s' afigura que algú li priva 'l pas; treu un gavinet, y comensa á desfiarse ab un piló de pedra, creyent qu' es un home.

Tant y ab tanta forsa va esgrimí l' arma contra l' obstacle, que al últim ne sortiren algunas espurnas.

—¡Ah canalla! digné fent un pas enrera.—¡Porta armas de foch!

Fa: alguns anys, s' ensajava á Madrid un gran drama, ahon hi había una escena que representava un campament de salvatges.

Veus aquí 'l diálech que s' entaulá entre 'l porter de l' escenari y un comparsa contractat aquell mateix día.

—Ep, mestre, ¿ahon aném?

—Al ensaig.

—No 's pot entrar.

—¡Pero si m' han avisat?

(1) La tradició anomena Vda. Llopart

—¡Com s' entén! ¿Vosté treballa? ¿Vosté es cómich?

—No senyor: soch un salvatge.

Cartas originals.

«Estimat pare: Vos escrich lo dilluns, pera que rebent vosté la carta 'l dimars, fassi 'l dimecres las diligencias precisas pera enviarme pistrincho lo dijous, á fi de que jo 'ls rebí lo divendres, paix del contrari, agafo el tren dissapte, y 'm presento 'l diumenge. Son apassionat fill,

Boy».

«Mon estimat fill: á la teva carta del dilluns, rebuda 'l dimars, contesto 'l dimecres, pera que sápigas lo dijous, que no tindrás calers lo divendres, y que, si agafas lo tren dissapte, quedarás desenganyat lo diumenge, pues exeptuat lo diumenge, lo dissapte, lo divendres, lo dijous, lo dimecres, lo dimars y lo dilluns, qualsevol altre día estaré lo meva bossa á la teva disposició.

Baldiri».

TRENCA-CLOSCAS

Rombo

*
* * *
* * * * *
* * *
*

1.ª ratlla: consonant; 2.ª, cosa de floristas; 3.ª, nom d'home; 4.ª, cosa gens salada; 5.ª, consonant.

FRANCÉS D' ESPANYA.

Endevinalla

So molt blanch, y so mol negre,
so molt gran y so molt xich,
so molt pobre y so mol rich,
poso trist y poso alegre.
Tinch marges, y no so riu,
tinch caracter, corro 'l poble,
tinch titol y no so noble
¡au! ¿qué só?, ja qu' ets tan viu.

PERET DEL ROS.

Xaradas

Vocal sens dupte es primera
com musical la segona,
part del cos es la tercera
y 'l TOTAL sense quimera,
es carrer de Barcelona.

JOAN NAVARRO.

Ma primera, molt s' explica,
ma segona, un home gran;
ma tercera, riu d' Espanya
y ma quarta, sol cremar.
Ara, busca 'l tot, y trobas
qu' es un poble catalá.

UN LETXUGUINO DEL ANY 40.

Geroglífich numérich

1	2	3	4	5	6	7	Opera
5	4	1	6	3	4		Riu de França
6	6	5	4	3			Personatge biblich
5	4	1	6				Poble de Catalunya
2	5	6					Pecat
4	5						Metall
7							Consonant

S. C. Y S.

Solucions als trenca-closcas del número passat.

Al rombo:

F
S I M
B A L A S
C A M I N A R
F I L I P I N A S
M A N I G A S
S A N A S
R A S
S

A la xarada: Cas-te-lar.

CORRESPONDENCIA

Gavené: Anirá la targeta.—Un colomí que no vola: id l' epigrama no va.—S. Rosés: Ja 'ls buscarem.—Lo Passet: No ho podem publicar.—R. Calderas y Llannes: No es prou interessant per publicarse.—Un fadri d' un poble: Lo seu te condicions literarias pero m' sembla que no s' entendria la cosa. Ho mirarem.—J. Puig: Es poch gracias.—Un aborrit: Al torn, pero potser trigaré á veurho insertat.—Nas fregas: Procurarem seguir sos bons concells, y continú avisannos.—Un trompitol: No pot servir.—Un paleta de Granges: Lo seu es massa serio. Sobre sos traballs ja ho mirarem y respondrem.—Romboista de Badalona: Lo rombo es equivoccat.—Un tarragoní: Molts gracias, ho farém saber.—Lluís Aymerich: De lo que V. envia s' en aprofitará quelcom.—Joanet d' Espolla: Molts mercés.—Un panissayre: Un altre dia será, germá.—Un cantayre: Vosté telluch, es crigui que farà per casa.—S. Guilerá: Un xiquet menos amorós y li agrahirém.—Un olotí: Aquesta vagada anirá alguna.—Pau Gana y C.^a: Lo qüento encare que ben escrit es un xiquet massa vell.—Jujope: bastant fluix.—Noy d' Olot: Molts mercés, aprofitarem alguna cosa.